

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ)
ТА КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТИЧНА РОБОТА»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Кваліфікація: *Ступінь вищої освіти – Бакалавр.*

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка.

Спеціальність 014 Середня освіта; Предметна спеціальність: 014.07
Середня освіта (Географія).

Професійна кваліфікація: Вчитель географії закладу загальної середньої
освіти.

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
ЦДУ ім. В. Винниченка

Голова вченої ради

_____ / Соболев Є.Ю./
(протокол № 10 від 22 квітня 2024 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.09.2024 р.

Ректор _____ Соболев Є. Ю.
(наказ № 78/1-ун від 22 квітня 2024 р.)

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

РОЗРОБЛЕНО

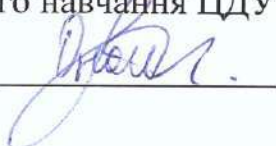
робочою групою ОП

керівник робочої групи кандидат географічних наук,

доцент, доцент кафедри природничих наук

і методик їхнього навчання ЦДУ ім. В. Винниченка

Ю.Ю.Онойко

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри природничих наук

і методик їхнього навчання ЦДУ ім. В. Винниченка

завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор

І.В. Сальник

протокол № 9 від «26» березня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Голова вченої ради факультету

математики, природничих наук та технологій

ЦДУ ім. В. Винниченка

А.І.Ткачук

протокол № 9 від «19» квітня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

завідувач відділу забезпечення якості

та цифрового супроводу освіти ЦДУ ім. В. Винниченка

доктор педагогічних наук,

професор Н.В. Подопригора

«19» квітня 2024 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма розроблена на основі компетентнісного підходу підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія).

Освітньо-професійну програму розроблено *робочою групою* кафедри природничих наук і методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету (ЦДУ) імені Володимира Винниченка із залученням представників роботодавців, органів студентського самоврядування та зовнішніх стейкхолдерів, за рекомендаціями яких до ОП були внесені зміни та доповнення.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Онойко Юрій Юрійович, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри природничих наук і методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, **гарант освітньої програми**;

Маслова Наталія Миколаївна, кандидат географічних наук, доцент кафедри природничих наук і методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Сільченко Юлія Юріївна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри природничих наук і методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Знахаренко Олександр Маратович, представник роботодавців, заступник голови громадської організації «Кіровоградська обласна організація роботодавців туристичних агентств, готелів та санаторно-курортних закладів», директор туристичного агентства «Райдо тур»;

Павленко Світлана Олександрівна, представник роботодавців, директор комунального закладу «Ліцей «Центральний» Кропивницької міської ради, вчитель географії;

Охріменко Микола Миколайович, представник органів студентського самоврядування, студент 3 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Географія) факультету математики, природничих наук та технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Сидорова Аліна Андріївна, представниця органів студентського самоврядування, студентка 1 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Географія) факультету математики, природничих наук та технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. *Павленко Світлана Олександрівна*, представник роботодавців, директор комунального закладу «Ліцей «Центральний» Кропивницької міської ради, вчителем географії.

2. *Хлань Людмила Миколаївна*, завідувач науково-методичної лабораторії природничо-математичних дисциплін Комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені

Василя Сухомлинського».

Освітньо-професійна програма розроблена на основі Листа Міністерства освіти і науки України №1/9-239 від 28.04.2017 р., методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (схвалених Науково-методичною радою Міністерства освіти і науки України, протокол №3 від 29.03.2016 р.), Закону України «Про вищу освіту» №1556-VII від 01.07.2014 р., який надає закладам вищої освіти право самостійно формувати освітні програми. Зміни внесені з урахуванням рекомендацій і зауважень, висловлених експертами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти під час акредитації освітньої програми в 2020 р. та 2021 р., наказу МОН України від 30.04.2020 р. №584 «Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

При розробці освітньої програми, зокрема при формуванні переліку загальних компетентностей та результатів навчання, використовувався доробок проєкту Європейського Союзу «Tuning Educational Structures in Europe (TUNING)» («Гармонізація освітніх структур в Європі»). В освітньо-професійній програмі враховані вимоги і завдання Концепції Нової української школи, Державного стандарту базової середньої освіти та професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» щодо формування у майбутніх педагогічних працівників компетентностей, що забезпечуватимуть виконання професійних обов'язків на високому рівні в нових умовах. Також в даному проєкті освітньої програми враховані всі вимоги пункту 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту», в якому зазначено право здобувача вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій і встановлює:

- обсяг і термін навчання бакалаврів;
- інтегральні та загальні компетентності;
- фахові компетентності за спеціальністю і спеціалізацією;
- перелік і обсяг навчальних дисциплін для опанування компетентностей освітньої програми;
- вимоги до структури навчальних дисциплін.

Освітньо-професійна програма використовується під час:

- акредитації освітньої програми, інспектуванні освітньої діяльності за спеціальністю та спеціалізацією;
- планування та організації освітнього процесу;
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- професійної орієнтації здобувачів фаху.

Освітньо-професійна програма використовується для:

- ознайомлення абітурієнтів при вступі на навчання за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»;
- складання навчальних планів та робочих навчальних планів, які визначають перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС,

послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю;

- формування індивідуальних планів студента;
- формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;
- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- атестації бакалаврів за відповідною ОПП.

Користувачі освітньо-професійної програми:

- абітурієнти, які планують вступити на навчання до ЦДУ ім. В. Винниченка;
- приймальна комісія ЦДУ ім. В. Винниченка;
- здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються в ЦДУ ім. В. Винниченка;
- викладачі ЦДУ ім. В. Винниченка, які здійснюють підготовку бакалаврів за відповідною ОПП;
- екзаменаційна комісія для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за відповідною ОПП.

Освітньо-професійна програма погоджена з вченою радою факультету математики, природничих наук та технологій, схвалена та затверджена вченою радою Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Ця освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

1. Профіль освітньої програми
«Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»
зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметної спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія) галузі знань:
01 Освіта/ Педагогіка

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка Факультет математики, природничих наук та технологій Кафедра природничих наук і методик їхнього навчання
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – Бакалавр. Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність 014 Середня освіта; Предметна спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія). Професійна кваліфікація: Вчитель географії закладу загальної середньої освіти.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний 240 кредитів ЄКТС термін навчання 3 роки 10 місяців
Термін навчання	3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	<i>Акредитована.</i> <i>Сертифікат про акредитацію освітньої програми № 3664, від 07.12.2022, дійсний до 01.07.2026 року</i>
Цикл/рівень	Перший (бакалаврський) рівень: НПК України – 6 рівень, FQ ENEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти (профільної середньої освіти), або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, або освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, або освітнього ступеня молодшого бакалавра, або особи, які здобули раніше такий самий або вищий ступінь (рівень) вищої освіти або здобувають його не менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план
Мова викладання	Українська (окремі освітні компоненти викладаються англійською мовою)
Термін дії освітньої програми	До повного завершення періоду навчання або наступного оновлення освітньої програми
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.cusu.edu.ua/ua/osvita/osvitni-prohramy/13633-osvitni-prohramy-bakalavr
2. Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних професіоналів, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності вчителя географії та організатора краєзнавчо-туристичної роботи, зумовлені	

закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання географії, що передбачає застосування певних теорій та методів географічної, педагогічної та інших наук, впровадження інновацій в професійну діяльність. Формування загальних та професійних компетентностей, що забезпечують вільний доступ до працевлаштування та здобуття наступного рівня вищої освіти.	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, предметна спеціальність)	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта Предметна спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія) Об'єкт вивчення: система освіти, освітній процес у закладах загальної середньої освіти. Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, готових опанувати і запроваджувати сучасні методики та технології навчання географії в системі загальної середньої освіти. Теоретичний зміст предметної області: сучасні теоретичні засади географії, комплекс педагогічних, географічних та краєзнавчо-туристичних дисциплін, спрямований на компетентнісне навчання географії у закладах загальної середньої освіти.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, що має прикладну орієнтацію. Передбачає підготовку до виконання функціональних обов'язків вчителя географії у закладах загальної середньої освіти.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна освіта в галузі 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта. Предметної спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія). Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку освітньої сфери, робити акцент на здобутті навичок та знання у сфері географічної освіти та науки, що передбачає визначену зайнятість, можливість подальшої освіти та кар'єрного зростання, зокрема у краєзнавчо-туристичній діяльності. <i>Ключові слова:</i> бакалавр, вчитель, географія, педагогічна освіта, професійні компетентності, краєзнавчо-туристична робота.
Особливості програми	Профільна підготовка вчителя географії. Вимагає проведення навчальних практик в активному середовищі та виробничій (педагогічній) практиці у школі. Освітня програма має регіональну спрямованість та орієнтує на сучасні проблеми географії, у рамках яких можлива подальша професійна кар'єра.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<i>Працевлаштування випускників:</i> Основна (базова) середня школа та заклади позашкільної освіти учнівської молоді. Професійні назви робіт за національним класифікатором України «Класифікатор професій ДК 003:2010»: 2320 Вчителі закладів загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти 1229.6 Керівник гуртка 2359.2 Інші професіонали в галузі навчання
Подальше навчання	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти, 8 рівня НРК, другого циклу FQ-EHEA та 7 рівня EQF-LLL
5. Викладання та оцінювання	

Викладання та навчання	<p>Освітній процес побудований на основі студентоцентрованого, практико-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного та міждисциплінарного підходів. Викладання передбачає проведення лекцій, семінарських, практичних та тренінгових занять, самостійну роботу, групове та індивідуальне консультування, індивідуальний супровід науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>Навчання відбувається через проходження різноманітних видів практик.</p> <p>Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися через засоби комунікації, вбудовані до системи управління навчанням (LMS), електронну пошту, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (ZOOM, Google Meet, Skype та ін.), форуми, чати, сервіси Google Workspace for Education тощо.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання за освітньою програмою здійснюється на принципах об'єктивності, системності, відкритості, прозорості, доступності, з урахуванням індивідуальних можливостей студентів. Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано/не зараховано) та кредитна трансферно-накопичувальна (100-бальна) система (ЄКТС), яка передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності.</p> <p>Контрольні заходи оцінювання включають поточний та підсумковий контроль.</p> <p>Основні форми поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань здобувачів освіти визначаються робочою програмою дисципліни. Екзамени/заліки з освітніх компонентів, поточне тестування, перевірка практичних завдань, звітів з практик, результатів неформальної освіти за наявності, атестація.</p> <p>Основні форми підсумкового контролю: семестровий контроль (семестровий екзамен, диференційований залік або залік), атестація.</p> <p>Система оцінювання будується на <i>умовах академічної доброчесності та прозорості</i>.</p> <p>Комплексна система оцінювання навчальних досягнень студентів освітньої програми базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в ЦДУ ім. В. Винниченка». Критерії оцінювання знань з кожної дисципліни затверджуються кафедрою і доводяться до відома студентів на першому занятті. Основні форми підсумкового контролю: усні та письмові екзамени та заліки, захист курсових робіт, захист звітів з навчальних практик та виробничої практики в школі, комплексний кваліфікаційний екзамен.</p>
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти та організації

(ПК)	красознавчо-туристичної роботи, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук та географічної науки, застосовувати інноваційні технології в роботі, критично та творчо мислити.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1 – базові знання з дисциплін соціально-гуманітарної підготовки в обсязі, необхідному для засвоєння фахових дисциплін та професійної діяльності вчителя.</p> <p>ЗК2 – здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей, зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань і пояснень, що їх обґрунтовують, до осіб, які навчаються.</p> <p>ЗК3 – здатність до проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності.</p> <p>ЗК4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.</p> <p>ЗК5 – здатність застосовувати набуті знання на практиці, критично сприймати інформацію, виявляти та розв'язувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, адаптуватися та діяти в новій ситуації, бути ініціативним та підприємливим (підприємницька компетентність).</p> <p>ЗК6 – навички забезпечення безпеки життєдіяльності та здорового способу життя, збереження здоров'я і високої працездатності.</p> <p>ЗК7 – навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у процесі навчання або дослідження, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК8 – здатність до прийняття ефективних рішень у складних і непередбачуваних умовах у професійній діяльності, що потребує застосування нових підходів та прогнозування, відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).</p> <p>ЗК9 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК10 – здатність спілкуватися та здобувати освіту державною мовою (як усно, так і письмово), використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності, розвивати мовно-комунікативні навички учнів.</p> <p>ЗК11 – навички міжособистісної взаємодії, уміння працювати автономно та в команді, спілкуватись з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність); здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства; здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина, усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина (громадянська компетентність).</p> <p>ЗК12 – здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів), педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами,</p>

	<p>дотримуватися гендерної рівності, виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, виражати національну та культурну ідентичність, творчо самовиражатись (культурна компетентність), застосовувати соціальні навички (soft skills).</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК1 – здатність демонструвати знання теоретико-методологічних основ та історії розвитку географічної науки, використовувати поняттєво-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).</p>
	<p>ФК2 – здатність застосовувати базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних ресурсів та природокористування, природних комплексів.</p> <p>ФК3 – здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному та освітньо-науковому інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, ефективно та вільно передавати географічні ідеї, принципи та теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій; використовувати інновації у професійній діяльності, ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси.</p> <p>ФК4 – володіння методикою географічних та педагогічних досліджень, здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, застосовувати наукові методи досліджень, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>ФК5 – здатність до виконання функціональних обов'язків вчителя географії та класного керівника, педагогічного мислення, осмислення та аналізу педагогічної дійсності, застосування творчого підходу, різних підходів до розв'язування педагогічних проблем і ситуацій, планування навчально-виховної роботи з дітьми, педагогами та батьками, застосування індивідуального підходу, розвитку творчих здібностей та критичного мислення в учнів, активізації пізнавальної діяльності, дотримання педагогічного такту, взаємодії з колегами на засадах партнерства; моніторингу власної педагогічної діяльності, визначення індивідуальних професійних потреб та професійного саморозвитку впродовж життя.</p> <p>ФК6 – здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, психологічні особливості засвоєння ними навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів, створювати сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, мотивувати учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, управляти учнівським колективом, організувати комунікацію учнів, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її</p>

частиною, створювати рівноправне особистісно зорієнтоване (суб'єкт-суб'єктне), справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, розвитку у них позитивної самооцінки та я-ідентичності; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК7 – здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів ключових і предметних компетентностей, наскрізних умінь та ціннісного ставлення, здійснення міжпредметних зв'язків географії відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природника» Державного стандарту базової середньої освіти та концепції Нової української школи.

ФК8 – здатність моделювати зміст навчання географії відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, планувати, організовувати та конструювати процес навчання географії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з врахуванням санітарно-гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів; добирати і використовувати в освітньому процесі сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів, у тому числі й інформаційні та цифрові; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентісного підходу.

ФК9 – здатність проектувати і складати різноманітні тематичні карти, аналізувати інформацію за географічними картами, атласами та іншими картографічними творами, використовувати ГС-технології в обсязі, необхідному для роботи вчителя географії та вирішення задач, пов'язаних із просторово-розподіленою інформацією в середовищі ГС.

ФК10 – здатність до системного географічного мислення, критичного сприйняття інформації, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства.

ФК11 – здатність до розуміння та пояснення особливостей фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язків у ландшафтах та біогеоценозах; географічного аналізу закономірностей просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояву фізико-географічних закономірностей у межах океанів, материків, України та її регіонів.

ФК12 – здатність пояснювати геоекологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем, прагнення до збереження навколишнього середовища, раціонального природокористування, охорони ландшафтного різноманіття та біорізноманіття, природоохоронної та природно-заповідної діяльності, розуміти та пояснювати стратегію збалансованого розвитку людства.

ФК13 – здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та

	<p>релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах.</p> <p>ФК14 – здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.</p> <p>ФК15 – здатність застосовувати знання теоретичних основ рекреаційної географії, краєзнавства та туризму в професійній діяльності, характеризувати закономірності просторової організації рекреаційних та туристичних ресурсів світу, окремих країн та України.</p> <p>ФК16 – здатність організовувати краєзнавчо-туристичну роботу в закладах освіти, планувати та проводити краєзнавчо-туристичні заходи, розробляти туристичні маршрути і тури відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, основ гігієнічного та медичного забезпечення, особливостей фізичного розвитку учнів.</p> <p>ФК17 – здатність організовувати шкільне та туристичне краєзнавство, проводити краєзнавчо-туристичні дослідження своєї місцевості, збирати, упорядковувати і використовувати краєзнавчі матеріали, працювати з різними джерелами краєзнавчої інформації.</p> <p>ФК18 – здатність розробляти різні види екскурсій з урахуванням пізнавальних потреб, культури, релігії рекреанта, на підставі знань ресурсів рекреаційного регіону, існуючих технологій розробки екскурсійної програми, методик проведення екскурсій; володіння методикою організації музейної справи.</p>
7. Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання за спеціальністю (ПРН)</p>	<p style="text-align: center;">Знання і розуміння</p> <p>ПРН1 – <i>знає та розуміє</i> теоретико-методологічні основи та історію розвитку географічної науки, зокрема, понятійно-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії, географічну номенклатуру;</p> <p>ПРН2 – <i>описує</i> основні механізми функціонування природних комплексів, суть територіальної організації суспільства, окремих їх компонентів, <i>класифікує</i> зв'язки і залежності між компонентами, <i>знає</i> причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них;</p> <p>ПРН3 – <i>знає і розуміє</i> принципи і закономірності будови і функціонування ландшафтної оболонки Землі, особливості фізико-географічних об'єктів і процесів у геосферах, взаємозв'язків у ландшафтах та біогеоценозах; <i>пояснює</i> закономірності просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояв фізико-географічних закономірностей на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях, у межах океанів, материків, України та її регіонів; <i>розуміє</i> геоecологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем та <i>усвідомлює</i> важливість охорони навколишнього середовища;</p> <p>ПРН4 – <i>знає</i> психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів, вікові та індивідуальні особливості учнів, психологічні особливості засвоєння ними навчальної інформації, сучасні теоретичні та прикладні основи методики навчання географії в закладі загальної середньої освіти;</p> <p>ПРН5 – <i>знає</i> вимоги безпеки життєдіяльності й охорони праці в закладі загальної середньої освіти, санітарно-гігієнічні вимоги до</p>

організації освітнього процесу; володіє навичками забезпечення здорового способу життя, збереження здоров'я і високої працездатності;

ПРН6 – *знає та розуміє* закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах.

ПРН7 – *володіє* базовими знаннями з дисциплін суспільно-гуманітарної підготовки, оцінює і прогнозує політичні, економічні, соціальні, культурні процеси та явища.

Уміння

ПРН8 – *застосовує* базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення; *орієнтується* у світовому й національному географічному та освітньо-науковому інформаційному просторі; *здійснює пошук і критично оцінює* інформацію, *оперує* нею у професійній діяльності, ефективно та вільно *передає* географічні ідеї, принципи та теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій; ефективно *використовує* інновації у професійній діяльності, створює (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси;

ПРН9 – *застосовує* базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних комплексів;

ПРН10 – географічно *мислить, критично сприймає* інформацію; *пояснює* основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації; *встановлює* географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства;

ПРН11 – *встановлює* закономірності територіальної організації суспільного виробництва та населення, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах;

ПРН12 – *складає* різноманітні тематичні карти, застосовуючи різні графічні прийоми, *аналізує інформацію* за географічними картами, атласами та іншими картографічними творами; *застосовує* ГІС-технології в обсязі, необхідному для роботи вчителя географії та для вирішення задач, пов'язаних з просторово-розподіленою інформацією в середовищі ГІС;

ПРН13 – *володіє* методикою географічних та педагогічних досліджень, *виконує* польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, *застосовує* наукові методи досліджень, *інтерпретує* отримані результати досліджень, *застосовує* їх у професійній діяльності;

ПРН14 – *застосовує* набуті географічні та психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики й освітні технології, в тому числі й інформаційні, для формування в учнів ключових і предметних компетентностей, наскрізних умінь та ціннісного ставлення, здійснення міжпредметних зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу, відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природничача» Державного стандарту базової середньої освіти та концепції

Нової української школи;

ПРН15 – виконує функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно мислить, аналізує педагогічну дійсність, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, різні підходи до розв'язування педагогічних проблем і ситуації, планує навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, застосовує індивідуальний підхід, розвиває творчі здібності та критичні мислення в учнів, активізує пізнавальну діяльність, дотримується педагогічного такту; моніторить власну педагогічну діяльність, визначає індивідуальні професійні потреби та професійно саморозвивається впродовж життя.

ПРН16 – враховує в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, психологічні особливості засвоєння ними навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів; застосовує методики психодіагностики у школі з метою здійснення диференційного навчання і оптимізації навчально-виховного процесу, прогнозує розвиток та виховання особистості дитини, результати конкретних педагогічних впливів, створює сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, мотивує учнів та організовує їхню пізнавальну діяльність, конструктивно та безпечно взаємодіє з учасниками освітнього процесу;

ПРН17 – володіє основами професійної культури при підготовці та редагуванні текстів державною мовою зі спеціальності та предметної спеціалізації, а також володіє однією з іноземних мов на рівні, необхідному для роботи з навчально-методичною літературою зі спеціальності та предметної спеціалізації;

ПРН18 – моделює зміст навчання географії відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, планує, організовує та конструює процес навчання географії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів, добирає і використовує в освітньому процесі сучасні та ефективні методики і технології навчання, в тому числі й інформаційні та цифрові; оцінює та моніторить результати навчання учнів на засадах компетентісного підходу; реалізує краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

Комунікація

ПРН19 – організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначає оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності; взаємодіє з колегами на засадах партнерства та спілкується з представниками інших професійних груп різного рівня, залучає батьків до освітнього процесу на засадах партнерства;

ПРН20 – розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу, виявляє повагу та цінує українську національну культуру, виражає національну та культурну ідентичність, творчо самовиражається, застосовує соціальні навички (soft skills), керується у своїй діяльності сучасними принципами

	<p>толерантності, діалогу, співробітництва та гендерної рівності, педагогічно підтримує осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>Автономія і відповідальність</p> <p>ПРН21 – самостійно <i>організовує</i> процес навчання, <i>створює</i> рівноправне особистісно зорієнтоване (суб'єкт-суб'єктне), справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, <i>розвиває</i> в учнів позитивну самооцінку та я-ідентичність, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху; реалізовує свої права і обов'язки як члена суспільства та допомагає реалізуватися учням, усвідомлює цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина, поширює дані цінності серед учнів; <i>здатний реалізовувати</i> свої права та обов'язки як члена суспільства;</p> <p>ПРНС1 – <i>застосовує</i> знання теоретичних основ рекреаційної географії, краєзнавства та туризму в професійній діяльності, характеризує закономірності просторової організації рекреаційних та туристичних ресурсів світу, окремих країн та України.</p> <p>ПРНС2 – <i>моделює, організовує та проводить</i> краєзнавчо-туристичні заходи, <i>вміє розробляти</i> туристські маршрути та тури відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, основ гігієнічного та медичного забезпечення, особливостей фізичного розвитку учнів.</p> <p>ПРНС3 – <i>організовує</i> шкільне та туристичне краєзнавство, <i>проводить</i> краєзнавчо-туристичні дослідження своєї місцевості, <i>збирає, упорядковує і використовує</i> краєзнавчі матеріали, <i>вміє працювати</i> з різними джерелами краєзнавчої інформації</p> <p>ПРНС4 – <i>розробляє</i> різні види екскурсій з урахуванням пізнавальних потреб, культури, релігії рекреанта, на підставі знань ресурсів рекреаційного регіону, існуючих технологій розробки екскурсійної програми, методик проведення екскурсій; <i>володіє</i> методикою організації музейної справи.</p>
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Кадрове забезпечення відповідає вимогам п. 35, п. 37 та п. 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Підготовку фахівців здійснюють кандидати наук, доценти за профілем освітньої програми. Також до освітнього процесу залучені представники роботодавців та інших зовнішніх стейкхолдерів.</p> <p>З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники регулярно проходять стажування, в т.ч. закордонні, згідно «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників ЦДУ» (http://surl.li/kbbre), «Положення про академічну мобільність науково-педагогічних працівників ЦДУ» (http://surl.li/kmrde).</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Для реалізації концепції освітньої діяльності наявні всі необхідні структурні, фінансові, технічні ресурси, що відповідають діючим нормам і забезпечують проведення усіх видів навчальної та науково-дослідницької роботи студентів, передбачених</p>

освітньою програмою: навчальні корпуси з лекційними аудиторіями, оснащеними мультимедійною технікою, лабораторіями, комп'ютерними класами, спортивний зал, бібліотека, соціальна інфраструктура університету, забезпечення гуртожитком, стипендіальне забезпечення, санаторій-профілакторій.

Університет має 5 власних навчально-лабораторних корпусів загальною площею 48879,22 кв.м. Площа навчальних приміщень для занять студентів (лекційні, аудиторні приміщення, кабінети, лабораторії, комп'ютерні лабораторії, спортивні зали) – 10468,9 кв.м.. Лекційні аудиторії оснащені мультимедійною технікою, комп'ютерні класи, спортивний зал, бібліотечний комплекс площею 2186,9 кв.м. (загальний обсяг фондів – 659494 прим., навчальної літератури – 409607 прим., наукової літератури – 242491 прим., художньої літератури – 7396 прим., площа читальних залів – 577,6 м², кількість посадкових місць – 360: <http://surl.li/sxlkc>. На кафедрі створено кабінет методики навчання географії. Додатково функціонує кабінет методики навчання природничих наук. Для забезпечення викладання географічних дисциплін є необхідні картографічні матеріали (ліцензована електронна версія Національного атласу України (на 20 комп'ютерів); комплект атласів «Атлас Вчителя»; загальногеографічні та тематичні карти, комплекти атласів з географії для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл, шкільні підручники географії тощо). Для проведення навчальних практик наявне відповідне туристичне спорядження. При плануванні, розподілі й наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються потреби різноманітного студентського контингенту (такого як студенти: з досвідом, працюючі, з особливими освітніми потребами) та принципи студентоцентрованого навчання. Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а студентів поінформовано про їх наявність.

Забезпечення гуртожитком: 4 гуртожитки загальною площею 21792,32 кв.м., з яких використовується 3 – площею 17639,32 кв.м.(один гуртожиток виведений із експлуатації), є санаторій-профілакторій на 50 місць <http://surl.li/sxnef>. Стан приміщень засвідчено санітарно-технічними паспортами, що відповідають існуючим нормативним актам. При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються потреби різноманітного студентського контингенту (такого як студенти: з досвідом, з особливими потребами, працюючі, заочної форми навчання) та принципи студентоцентрованого навчання. Університетом забезпечено доступність навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, зокрема безперешкодний доступ до навчальних корпусів, навчальних аудиторій, вбиральень та іншої інфраструктури відповідно до державних будівельних норм, правил і стандартів (інформація представлена на сайті ЦДУ ім. В. Винниченка: (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/inkliuzyvna-osvita>). Стипендіальне забезпечення студентів здійснюється згідно з відповідним

	<p>Положенням http://surl.li/oxufe. Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а студенти поінформовані про їх наявність. Матеріально-технічне забезпечення дозволяє організувати освітній процес протягом всього циклу підготовки за освітньою програмою http://surl.li/sxkcc</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Підготовка здобувачів за профілем ОПП забезпечена навчально-методичною документацією з усіх видів навчальних занять, доступом кожного студента до бібліотечних фондів, електронних фахових журналів, електронних бібліотечних ресурсів світу й баз даних відповідно до повного переліку дисциплін навчального плану, електронних навчальних ресурсів, наявністю навчальних лабораторій для проведення занять з усіх дисциплін як обов'язкової, так і вибіркової частини ОПП, наявністю методичних посібників і рекомендацій для проведення практикумів і підготовки кваліфікаційної роботи.</p> <p>З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику у сфері інформаційного менеджменту й відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Ця система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної компанії, планування та організація освітнього процесу; доступ до навчальних ресурсів; облік і аналіз успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; моніторинг дотримання стандартів якості; управління знаннями й інноваційний менеджмент; управління кадрами та ін.</p> <p>Локальні мережі навчальних корпусів з'єднуються оптоволоконною лінією. Всі навчальні комп'ютерні лабораторії об'єднані в окремий навчальний домен. Серверна база комп'ютерної мережі складається з комплексу сучасних потужних серверів, у тому числі на основі багатоядерних Intel™ Xeon™ CPU 3.00GHz 86_64.</p> <p>Інформаційна мережа Інтернет офіційного веб-сайту ЦДУ ім. В. Винниченка (https://www.cuspu.edu.ua/ua/) допомагає студентам отримувати необхідну для навчання, провадження наукової та самоосвітньої діяльності, підвищення професійної кваліфікації тощо.</p> <p>На основі системи Ірбіс функціонує електронний каталог наукової бібліотеки університету. Створено університетський репозитарій для розміщення наукових праць та методичних матеріалів (https://cutt.ly/k3HnkIS), навчально-методичну базу загальним обсягом 200 Гб електронних посібників, навчальних матеріалів, додаткової літератури.</p> <p>Успішно функціонує безкоштовний веб-сервіс для навчальних закладів Google Classroom, система дистанційної освіти Moodle-ЦДУ (https://moodle.cusu.edu.ua/), мультимедійне хмарно-орієнтоване освітнє середовище «Вікі ЦДУ» на базі MediaWiki (wiki.cuspu.edu.ua), електронна бібліотека (https://www.cusu.edu.ua/ua/library-cusu) ЗВО долучає здобувачів до світових освітніх онлайн платформ Coursera, Udemy, Edx.</p> <p>Дистанційне навчання проводиться на платформі Google Classroom в корпоративному домені @cuspu.edu.ua,</p>

	<p>використовуються засоби соціальної комунікації. В університеті використовуються точки бездротового доступу до мережі Інтернет, учасники освітнього процесу мають необмежений доступ до мережі Інтернет.</p> <p>ЗВО продовжено угоду з компанією Microsoft щодо участі університету у MSDN AcademicAlliance, оформлено підписку MSDN Premium, що дозволяє в повному обсязі забезпечити навчальні аудиторії такими ліцензійними продуктами як: Microsoft Windows XP, Office 2010, Windows Server, VisualStudio та інші. Крім того, університет має ліцензію для внутрішнього використання на StarOffice. Для здобувачів доступні мережеві сервіси для створення інтерактивних вправ (<i>Seterra Geography Games, LearningApps, Wordwall та ін.</i>), геосервіси (<i>Google Maps, Google Earth та ін.</i>), сервіси аналізу даних супутникового моніторингу Землі (EO Browser). Серед специфічного забезпечення для даної ОП в доступі ліцензована електронна версія Національного атласу України (на 20 комп'ютерів).</p> <p>На офіційних веб-сайтах університету, факультету розміщена інформація про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, навчальні плани, графіки освітнього процесу.</p>
9. Академічна мобільність	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Передбачає можливість національної кредитної мобільності за бажанням студента, відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка» (https://shorturl.at/mDXY5), а також положенням про «Порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (https://shorturl.at/nwxO9).</p> <p>Здобувачі вищої освіти мають можливість пройти онлайн-курси на освітніх платформах. В ЗВО діє «Тимчасовий порядок надання освітніх послуг на засадах внутрішньої академічної мобільності в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка здобувачам вищої освіти з території, на яких ведуться активні бойові дії» (https://shorturl.at/lxyCI).</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Програма розвиває перспективи стажування та участі в науково-дослідних проектах та програмах академічної мобільності за кордоном.</p> <p>Відповідно до «Положення про програму обміну студентами на навчання на підставі міжнародних Угод про співпрацю» (https://shorturl.at/CRT06) та «Положення про конкурсний відбір студентів на навчання за програмою обміну студентами на підставі міжнародних двосторонніх Угод про співпрацю Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка» (https://shorturl.at/bsuDY).</p>
<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти не проводиться.</p>

1. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОПП

Розподіл змісту навчальної програми та навчальний час за навчальними дисциплінами підготовки

Шифр н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Цикл загальної підготовки			
1.1. Нормативні дисципліни			
OK 1	Українська мова за професійним спрямуванням	4	екзамен
OK 2	Історія та культура України	4	залік, екзамен
OK 3	Філософія	3	екзамен
OK 4	Іноземна мова	3	залік
OK 5	Англійська мова за професійним спрямуванням	7,5	залік, екзамен
OK 6	Інформаційно-комунікаційні технології	3	залік
OK 7	Фізичне виховання	4	залік
OK 8	Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі	3	залік
OK 9	Права людини та громадянське суспільство	3	залік
	Всього за 1 циклом загальної підготовки	34,5	
2. Цикл професійної підготовки			
2.1. Дисципліни професійної підготовки			
2.1.1. Нормативні дисципліни (психолого-педагогічний блок)			
OK 10	Психологія	4,5	залік, екзамен
OK 11	Педагогіка та інклюзивна освіта	10	залік, екзамен
OK 12	Вікова фізіологія та здоров'я дітей і підлітків	3	залік
	Всього	17,5	
2.1.2. Нормативні дисципліни (дисципліни професійної підготовки за спеціальністю)			
OK 13	Методика навчання географії	6,5	екзамен
OK 14	Загальне землезнавство	4,5	екзамен
OK 15	Картографія з основами топографії	5	екзамен
OK 16	Гідрологія	3	екзамен
OK 17	Метеорологія і кліматологія	3	залік
OK 18	Геоморфологія з основами геології	3,5	залік
OK 19	Географія населення	3	залік
OK 20	Шкільний курс географії	3,5	екзамен
OK 21	Географія світового господарства	3,5	екзамен
OK 22	Географія материків і океанів	7	екзамен
OK 23	Регіональна економічна і соціальна географія	6	залік, екзамен
OK 24	Економічна і соціальна географія України	6	залік, екзамен
OK 25	Фізична географія України	6	залік, екзамен
OK 26	Основи суспільної географії	3,5	екзамен
OK 27	Інноваційні технології навчання географії	3	екзамен
OK 28	Оглядові лекції до атестації	1,5	
	Всього	68,5	
2.1.3. Нормативні дисципліни (дисципліни професійної підготовки за спеціалізацією)			
OK 29	Рекреаційна географія	3	екзамен
OK 30	Основи наукових досліджень	3	залік

ОК 31	Краєзнавство і туризм	5	залік, екзамен
ОК 32	Методика організації краєзнавчо-туристичної роботи	3	екзамен
ОК 33	Географія Кіровоградської області	3	залік
ОК 34	Розробка та організація туристських турів та маршрутів	3	залік
	Всього	20	
2.1.4. Вибіркові дисципліни (вільний вибір студента)*			
ВК 1 – ВК 12	вибіркові дисципліни з каталогу	60	залік
	Всього	60	
2.2. Практична підготовка			
2.2.1. Нормативна частина			
ОК 35	<i>Виробнича:</i> педагогічна практика у закладах освіти	18	диф. залік
	<i>Навчальні практики:</i>		
ОК 36	Пропедевтична практика: з психології, педагогіки та фаху	4,5	залік
ОК 37	Комплексна географічна практика	3	залік
ОК 38	Комплексна фізико-географічна практика	3,5	залік
ОК 39	Комплексна фізико-географічна та суспільно-географічна практика	4,5	залік
	Всього	33,5	
2.2.2. Курсові роботи			
ОК 40	Курсова робота з географії / методики навчання географії	3	диф. залік
	Всього	3	
Всього за 2 циклом професійної підготовки		237	
Кваліфікаційний екзамен		3,0	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

Примітки:

* Студент обирає дисципліни/блок дисциплін із каталогу, затвердженому вченою радою університету: 20 % освітніх компонентів із каталогу 1 - каталогу циклу загальної підготовки, спрямовані на розвиток загальних компетентностей і soft skills; 80% - із каталогу 2 - каталогу циклу професійної підготовки, спрямовані на розвиток фахових компетентностей (протокол № 4 засідання вченої ради університету від 11.12.2023)

** Кваліфікаційний екзамен за спеціальністю 014 «Середня освіта освіта (за предметними спеціальностями)» предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) передбачає оцінювання результатів навчання, визначених цією ОП

2.2. Структурно-логічна схема ОПП «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»

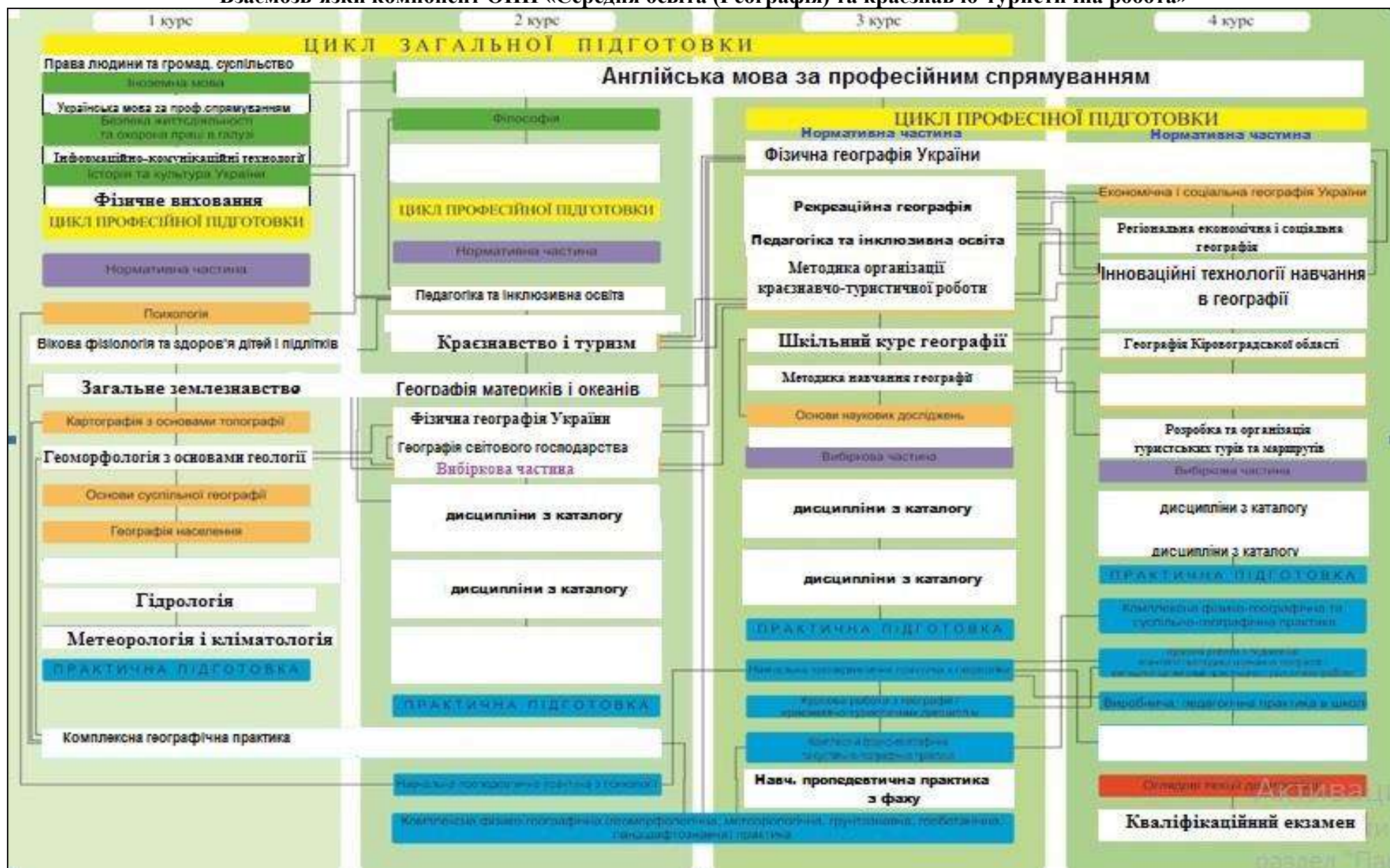
Логічна послідовність компонент ОПП за семестрами

Шифр н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики)
1 семестр	
ОК 1	Українська мова за професійним спрямуванням
ОК 2	Історія та культура України
ОК 4	Іноземна мова
ОК 6	Інформаційно-комунікаційні технології
ОК 7	Фізичне виховання
ОК 8	Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі
ОК 9	Права людини та громадянське суспільство
ОК 10	Психологія
ОК 12	Вікова фізіологія та здоров'я дітей і підлітків
ОК 14	Загальне землезнавство
ОК 26	Основи суспільної географії
2 семестр	
ОК 1	Українська мова за професійним спрямуванням
ОК 2	Історія та культура України
ОК 4	Іноземна мова
ОК 7	Фізичне виховання
ОК 10	Психологія
ОК 15	Картографія з основами топографії
ОК 16	Гідрологія
ОК 17	Метеорологія і кліматологія
ОК 18	Геоморфологія з основами геології
ОК 19	Географія населення
ОК 37	Комплексна географічна практика
3 семестр	
ОК 3	Філософія
ОК 5	Англійська мова за професійним спрямуванням
ОК 11	Педагогіка та інклюзивна освіта
ОК 22	Географія материків і океанів
ОК 31	Краєзнавство і туризм
ВК 1	1 дисципліна з каталогу
ВК 2	1 дисципліна з каталогу
ОК 36	Навчальна пропедевтична практика з психології
4 семестр	
ОК 5	Англійська мова за професійним спрямуванням
ОК 11	Педагогіка та інклюзивна освіта
ОК 21	Географія світового господарства
ОК 22	Географія материків і океанів
ОК 25	Фізична географія України
ОК 31	Краєзнавство і туризм
ВК 3	1 дисципліна з каталогу
ВК 4	1 дисципліна з каталогу
ОК 38	Комплексна фізико-географічна практика
5 семестр	
ОК 5	Англійська мова за професійним спрямуванням

ОК 11	Педагогіка та інклюзивна освіта
ОК 13	Методика навчання географії
ОК 20	Шкільний курс географії
ОК 25	Фізична географія України
ОК 30	Основи наукових досліджень
ВК 5	1 дисципліна з каталогу
ВК 6	1 дисципліна з каталогу
ОК 36	Навчальна пропедевтична практика з педагогіки
ОК 38	Комплексна фізико-географічна практика
6 семестр	
ОК 5	Англійська мова за професійним спрямуванням
ОК 13	Методика навчання географії
ОК 24	Економічна і соціальна географія України
ОК 29	Рекреаційна географія
ОК 32	Методика організації краєзнавчо-туристичної роботи
ВК 7	1 дисципліна з каталогу
ВК 8	1 дисципліна з каталогу
ОК 36	Навчальна пропедевтична практика з фаху
ОК 40	Курсова робота з географії / методики навчання географії / краєзнавчо-туристичних дисциплін / методики організації краєзнавчо-туристичної роботи
ОК 39	Комплексна фізико-географічна та суспільно-географічна практика
7 семестр	
ОК 5	Англійська мова за професійним спрямуванням
ОК 23	Регіональна економічна і соціальна географія
ОК 24	Економічна і соціальна географія України
ОК 27	Інноваційні технології навчання географії
ОК 33	Географія Кіровоградської області
ВК 9	1 дисципліна з каталогу
ВК 10	1 дисципліна з каталогу
ОК 35	Виробнича: педагогічна практика в школі
ОК 39	Комплексна фізико-географічна та суспільно-географічна практика
8 семестр	
ОК 5	Англійська мова за професійним спрямуванням
ОК 23	Регіональна економічна і соціальна географія
ОК 34	Розробка та організація туристських турів та маршрутів
ВК 11	1 дисципліна з каталогу
ВК 12	1 дисципліна з каталогу
ОК 35	Виробнича: педагогічна практика в школі
ОК 40	Курсова робота з географії / методики навчання географії / краєзнавчо-туристичних дисциплін / методики організації краєзнавчо-туристичної роботи
ОК 28	Оглядові лекції до атестації
	Кваліфікаційний екзамен

Взаємозв'язки компонент ОПП «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»

2. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота» проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену, що включає завдання для перевірки рівня сформованості компетентностей з педагогіки, психології, географічних дисциплін та методики навчання географії, краєзнавчо-туристичних дисциплін та методики організації краєзнавчо-туристичної роботи. Кваліфікаційний екзамен проводиться в усній формі. Атестація завершується видачею документу встановленого зразка із присвоєнням кваліфікації:

Ступінь вищої освіти – Бакалавр. Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка.

Спеціальність 014 Середня освіта; Предметна спеціальність:014.07 Середня освіта (Географія).

Професійна кваліфікація: Вчитель географії закладу загальної середньої освіти..

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Атестація здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється згідно «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка», що оприлюднено на сайті університету за адресою: https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Положення_Атестація_ЦДУ_02.20203.PDF.

3. Матриця відповідності програмних компетентностей (ЗК; ФК; ФКС) обов'язковим компонентам (ОК) освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ОК 29	ОК 30	ОК 31	ОК 32	ОК 33	ОК 34	ОК 35	ОК 36	ОК 37	ОК 38	ОК 39	ОК 40											
ЗК1	+	+	+	+	+	+		+	+																																										
ЗК2						+				+	+		+																								+	+													
ЗК3																																							+	+	+	+									
ЗК4	+		+	+	+	+					+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+																						
ЗК5													+																										+	+											
ЗК6							+	+				+																												+	+										
ЗК7						+					+		+																												+										
ЗК8								+		+	+																																								
ЗК9			+			+								+	+																											+									
ЗК10	+			+	+																																														
ЗК11											+	+	+		+																										+	+									
ЗК12		+									+	+	+		+																											+	+								
ФК1														+						+	+	+	+	+	+	+	+		+		+											+									
ФК2														+			+	+					+																												
ФК3	+					+								+	+							+	+						+			+													+						
ФК4												+		+																+		+										+	+	+	+						
ФК5												+		+																													+	+							
ФК6						+					+	+																																+	+						
ФК7											+	+		+																														+	+						
ФК8						+		+		+	+	+	+																															+	+						
ФК9															+									+																			+	+	+	+					
ФК10													+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+												+	+	+	+						
ФК11													+		+	+	+						+				+																			+					
ФК12															+	+	+						+				+																								
ФК13																				+		+		+	+		+																		+	+					
ФК14											+		+																																	+	+	+	+		

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН; ПРНС) обов'язковими компонентами (ОК) освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ОК 29	ОК 30	ОК 31	ОК 32	ОК 33	ОК 34	ОК 35	ОК 36	ОК 37	ОК 38	ОК 39	ОК 40				
ПРН1														+					+		+	+	+	+	+	+		+		+														
ПРН2														+					+			+			+	+						+												
ПРН3														+		+	+	+				+			+							+												
ПРН4										+	+		+																+	+								+						
ПРН5								+				+																											+					
ПРН6																			+		+			+	+		+	+		+		+												
ПРН7	+	+	+	+	+	+		+	+																																			
ПРН8	+					+								+	+					+	+	+	+	+	+	+	+		+		+										+			
ПРН9														+		+	+	+				+			+																			
ПРН10														+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+				+										+		
ПРН11																			+		+		+	+		+			+												+	+		
ПРН12															+							+	+	+	+														+	+	+	+		
ПРН13												+																		+										+	+	+	+	
ПРН14						+				+	+		+							+									+												+			
ПРН15											+	+		+						+																							+	
ПРН16											+	+																														+	+	
ПРН17	+			+	+																																							
ПРН18						+		+		+	+	+	+							+										+	+												+	
ПРН19										+	+		+																													+		
ПРН20		+	+							+	+	+		+																														
ПРН21										+	+	+																															+	
ПРНС1																													+	+	+	+	+	+	+				+	+	+			
ПРНС2							+	+				+																		+	+		+	+		+	+						+	
ПРНС3																													+	+		+	+	+	+	+				+	+	+		+
ПРНС4																														+		+	+		+									+

**6. Матриця відповідності програмних компетентностей (ІК, ЗК, ФК, ФКС)
програмним результатам навчання (ПРН)**

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик
Обов'язкові компоненти ОП		
ІК, ЗК1, ЗК4, ЗК10, ФК3	ПРН7, ПРН8, ПРН17	Українська мова за професійним спрямуванням
ІК, ЗК1, ЗК12	ПРН7, ПРН20	Історія та культура України
ІК, ЗК1, ЗК4, ЗК9	ПРН7, ПРН20	Філософія
ІК, ЗК1, ЗК4, ЗК10	ПРН7, ПРН17	Іноземна мова
ІК, ЗК1, ЗК4, ЗК10	ПРН7, ПРН17	Англійська мова за професійним спрямуванням
ІК, ЗК1, ЗК2, ЗК4, ЗК7, ЗК9, ФК3, ФК6, ФК8, ФК17	ПРН7, ПРН8, ПРН14, ПРН18	Інформаційно-комунікаційні технології
ІК, ЗК6, ФК16	ПРНС2	Фізичне виховання
ІК, ЗК1, ЗК6, ЗК8, ФК8, ФК16	ПРН5, ПРН7, ПРН18, ПРНС2	Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі
ІК, ЗК1, ЗК11, ЗК12	ПРН7, ПРН20, ПРН21	Права людини та громадянське суспільство
ІК, ЗК2, ЗК8, ЗК11, ЗК12, ФК6, ФК7, ФК8	ПРН4, ПРН14, ПРН16, ПРН18, ПРН19, ПРН20, ПРН21	Психологія
ІК, ЗК2, ЗК4, ЗК7, ЗК8, ЗК11, ЗК12, ФК4, ФК5, ФК6, ФК7, ФК8, ФК14	ПРН4, ПРН13, ПРН14, ПРН15, ПРН16, ПРН18, ПРН19, ПРН20, ПРН21	Педагогіка та інклюзивна освіта
ІК, ЗК6, ФК8, ФК16	ПРН5, ПРН18, ПРНС2	Вікова фізіологія та здоров'я дітей і підлітків
ІК, ЗК2, ЗК4, ЗК5, ЗК7, ЗК11, ФК4, ФК5, ФК7, ФК8, ФК14	ПРН4, ПРН14, ПРН15, ПРН18, ПРН19, ПРН20	Методика навчання географії
ІК, ЗК4, ЗК9, ФК1, ФК2, ФК3, ФК10, ФК11	ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН8, ПРН9, ПРН10	Загальне землезнавство
ІК, ЗК4, ЗК9, ФК3, ФК9	ПРН8, ПРН12	Картографія з основами топографії
ІК, ЗК4, ФК10, ФК11, ФК12	ПРН3, ПРН9, ПРН10	Гідрологія
ІК, ЗК4, ФК2, ФК10, ФК11, ФК12	ПРН3, ПРН9, ПРН10	Метеорологія і кліматологія
ІК, ЗК4, ФК2, ФК10, ФК11, ФК12	ПРН3, ПРН9, ПРН10	Геоморфологія з основами геології
ІК, ЗК4, ФК1, ФК10, ФК13	ПРН1, ПРН2, ПРН6, ПРН10, ПРН11	Географія населення
ІК, ЗК4, ФК1, ФК3, ФК5,	ПРН8, ПРН14, ПРН15, ПРН18	Шкільний курс географії

ФК7, ФК10		
ІК, ЗК4, ФК1, ФК3, ФК10, ФК13	ПРН1, ПРН6, ПРН8, ПРН10, ПРН11, ПРН12	Географія світового господарства
ІК, ЗК4, ФК1, ФК2, ФК9, ФК10, ФК11, ФК12	ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН12	Географія материків і океанів
ІК, ЗК4, ФК1, ФК10, ФК13	ПРН1, ПРН6, ПРН8, ПРН10, ПРН11, ПРН12	Регіональна економічна і соціальна географія
ІК, ЗК4, ФК1, ФК10, ФК13	ПРН1, ПРН6, ПРН8, ПРН10, ПРН11, ПРН12	Економічна і соціальна географія України
ІК, ЗК4, ФК1, ФК10, ФК11, ФК12, ФК15, ФК16	ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН8, ПРН9, ПРН10	Фізична географія України
ІК, ЗК4, ФК1, ФК10, ФК13	ПРН1, ПРН2, ПРН6, ПРН8, ПРН11	Основи суспільної географії
ІК, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ФК3, ФК4, ФК5, ФК7, ФК8	ПРН4, ПРН14, ПРН18	Інноваційні технології навчання географії
ІК, ФК10, ФК13, ФК15, ФК16, ФК17, ФК18	ПРН2, ПРН6	Рекреаційна географія
ІК, ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК9, ФК1, ФК3, ФК4	ПРН1, ПРН8, ПРН13, ПРНС1	Основи наукових досліджень
ІК, ФК14, ФКС1, ФК16, ФК17, ФК18	ПРН6, ПРНС1, ПРНС2, ПРНС3, ПРНС4	Краєзнавство і туризм
ІК, ФК14, ФКС1, ФКС2, ФКС3, ФКС4	ПРНС1, ПРНС2, ПРНС3, ПРНС4	Методика організації краєзнавчо-туристичної роботи
ІК, ФК10, ФК11, ФК13, ФК14, ФКС1	ПРН2, ПРН3, ПРН6, ПРН10, ПРНС1, ПРНС3	Географія Кіровоградської області
ІК, ФК14, ФКС1, ФКС2, ФКС3, ФКС4	ПРНС1, ПРНС2, ПРНС3, ПРНС4	Розробка та організація туристських турів та маршрутів
ІК, ЗК2, ЗК5, ЗК6, ЗК11, ЗК12, ФК5 ФК6, ФК7, ФК8	ПРН14, ПРН15, ПРН16, ПРН18, ПРН19, ПРН21, ПРНС2, ПРНС3	<i>Виробнича</i> (педагогічна) <i>практика</i> у закладах освіти
ІК, ЗК2, ЗК5, ЗК6, ЗК11, ЗК12, ФК5 ФК6, ФК7, ФК8	ПРН4, ПРН5, ПРН15, ПРН16, ПРН18	Пропедевтична практика: з психології, педагогіки та фаху
ІК, ЗК3, ФК4, ФК9, ФК10, ФК16, ФК17, ФК18	ПРН12, ПРН13, ПРНС1, ПРНС3	Комплексна географічна практика
ІК, ЗК3, ФК4, ФК9, ФК10	ПРН12, ПРН13, ПРНС1, ПРНС3	Комплексна фізико-географічна практика
ІК, ЗК3, ФК4, ФК9, ФК10, ФК13	ПРН11, ПРН12, ПРНС13, ПРНС1, ПРНС3	Комплексна фізико-географічна та суспільно-географічна практика

ІК, ЗКЗ, ФК1, ФК3, ФК4, ФК9, ФК10, ФК11, ФК13, ФК16, ФК17, ФК18, ФК15	ПРН8, ПРН10, ПРН11, ПРН12, ПРН13, ПРН15, ПРН18, ПРНС2, ПРНС3, ПРНС4	Курсова робота з географії / методики навчання географії
---	---	---

7. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка», що оприлюднене на сайті університету за адресою: https://www.cusu.edu.ua/images/files-2023/ВЗЯО/Положення_про_забезпечення_якості_2022_зі_змiнами.pdf.

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка складається з таких процедур і заходів:

- удосконалення планування освітньої діяльності: затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм;
- підвищення якості контингенту здобувачів вищої освіти;
- посилення кадрового потенціалу університету та кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти;
- розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про діяльність університету та встановлення зворотних зв'язків між учасниками освітнього процесу;
- участь у заходах, спрямованих на розширення присутності університету в національних і міжнародних програмах підготовки фахівців з вищою освітою, рейтингових дослідженнях закладу вищої освіти.

Положенням визначається зміст, технології, методи і засоби роботи всіх посадових осіб, науково-педагогічних, педагогічних працівників і студентів щодо подальшого підвищення якості освітнього процесу та професійної компетентності випускників університету, дозволяє розробити політику, цілі, гарантії якості, шляхи досягнення цих цілей і є основою постійного покращення якості освітніх послуг.

8. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

Офіційні документи:

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Класифікатор професій ДК 003:2010 (із змінами і доп., внесеними наказом Міністерства економіки України від 25.10.2021 № 810). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>

4. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska_shkolacompressed.pdf
5. Наказ МОН України від 01.06.2016 за № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». URL: http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-06-01/5555/nmon_600.zip
6. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#n10>
7. Положення про освітні програми в Центральноросійському державному університеті імені Володимира Винниченка. Кропивницький: ІВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. 43 с. URL: https://www.cusu.edu.ua/images/files-2023/%D0%92%D0%97%D0%AF%D0%9E/poloj_osv-progr_CUSU.pdf
8. Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)". (Затверджено наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736 від 23.12.2020) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>

Корисні посилання:

1. ISCED (МСКО) 2011. URL: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>
2. ISCED-F (МСКО-Г) 2013. URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/iscedfields-of-education-training-2013.pdf>
3. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів. URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>
4. Національний освітній глосарій: вища освіта. URL: https://lib.iitta.gov.ua/715512/1/Glosariy_Full_Fin.pdf
5. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти. URL: [https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/BolonskyiProcessNewParadigm\(%D0%AE%D0%A0%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87\).pdf](https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/BolonskyiProcessNewParadigm(%D0%AE%D0%A0%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87).pdf)
6. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. URL: https://erasmusplus.org.ua/images/phocadownload/book_2015.pdf
7. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації. URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf

Додаткові джерела:

1. Європейська кредитна трансферно-накопичувана система 2015 р. Довідник користувача (переклад українською мовою). URL: <http://surl.li/onpnn>
2. The UK Quality Code for Higher Education, Subject Benchmark Statements. URL: <http://surl.li/ptezv>
3. EQF-LLL – European Qualifications Framework for Lifelong Learning. Режим доступу: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf
4. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area. URL: <https://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка

Нова українська школа ставить нові вимоги до підготовки вчителя географії, який окрім глибоких знань зі свого предмету, повинен досконало володіти методикою її викладання, мати професійні знання та вміння з педагогіки, психології, розуміти сучасні зміни в освітньому просторі, забезпечити розвиток найважливіших компетентностей, необхідних школярам для подальшої успішної інтеграції та самореалізації в конкурентному суспільстві. Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка володіє необхідним кадровим потенціалом та матеріально-технічною базою для реалізації такого завдання.

Підготовка здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота» у ЦДУ ім. В. Винниченка здійснюється на засадах компетентісного підходу. Рецензована освітньо-професійна програма розроблена науковцями Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка після консультацій із потенційними роботодавцями, які підтвердили потребу в підготовці вчителів географії закладів загальної середньої освіти та організаторів краєзнавчо-туристичної роботи.

Освітньо-професійна програма відповідає всім вимогам до документів відповідного профілю. Під час удосконалення освітньо-професійної програми був використаний також досвід Європейського Союзу у реформуванні освітньої сфери, зокрема доробок проекту «Tuning Educational Structures in Europe (TUNING)» («Гармонізація освітніх структур в Європі»).

В циклі дисциплін загальної та професійної підготовки передбачено достатню кількість годин для викладання психології (4,5 кредити), педагогіки та інклюзивної освіти (10 кредитів), вікової фізіології та здоров'я дітей і підлітків (3 кредити), безпеки життєдіяльності та охорони праці в галузі (3 кредити), інформаційно-комунікаційних технологій (3 кредити), англійської мови за професійним спрямування (7,5 кредитів).

Серед географічних дисциплін ОПП оптимально поєднані дисципліни фізико-географічного, суспільно-географічного та загально-географічного блоків. Формування компетентностей студентів у методичній підготовці з питань викладання географії в закладах загальної середньої освіти реалізується через такі освітні компоненти як методика навчання географії (6,5 кредитів), шкільний курс географії (3,5 кредити), інноваційні технології навчання географії (3 кредити).

В блоці нормативних краєзнавчо-туристичних дисциплін передбачено вивчення здобувачами вищої освіти рекреаційної географії, краєзнавства і туризму, географії Кіровоградської області, методики організації краєзнавчо-

Др. N 40/04-21
в.г. 25.01.24р.

туристичної роботи, розробки та організації туристських турів та маршрутів й інших.

Чільне місце у освітньо-професійній програмі займає практична підготовка: на виробничу, навчальні практики та курсові роботи виділено 36,5 кредитів (понад 15 %). На вибіркові дисципліни в освітній програмі виділено 60 кредитів (25 %), що цілком достатньо для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти та поглиблення ними своїх знань і професійних вмінь.

Вважаємо освітньо-професійну програму «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти цілком збалансованою та оптимальною для підготовки вчителів географії і організаторів краєзнавчо-туристичної роботи у закладах загальної середньої освіти.

Завідувач науково-методичної лабораторії
природничо-математичних та
інформатично-технологічних дисциплін
КЗ «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
імені Василя Сухомлинського»

Підпис засвідчую

Людмила ХЛАНЬ

Тамара ЧЕЧЕЛЬ

Зав. канцелярії

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»
спеціальності 014 Середня освіта (Географія)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Основною метою рецензованої освітньо-професійної програми є підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних професіоналів, здатних розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у діяльності вчителя географії та організатора краєзнавчо-туристичної роботи у закладах загальної середньої освіти.

Освітня програма збалансована та має риси інноваційного характеру, зокрема в змісті географічної науки, методиці навчання географії та педагогіці. Свідченням цього є розробка та включення до програми освітніх компонентів «Інноваційні технології навчання географії», «Шкільний курс географії» та інших. Студенти працюють з такими сучасними мережевими сервісами для створення інтерактивних навчальних вправ як Seterra Geography Games, LearningApps, Wordwall та ін., географічними сервісами Google Maps, Google Earth Pro та ін., сервісом аналізу даних супутникового моніторингу Землі EO Browser.

Важливою частиною освітньої програми є практична підготовка здобувачів. Виробнича (педагогічна) практика в закладах загальної середньої освіти передбачена протягом сьомого та восьмого семестрів навчання. На педагогічну практику виділено 18 кредитів. Окрім виробничої практики на освітньо-професійній програмі «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота» сформована система навчальних практик протягом всіх років навчання (15,5 кредитів): пропедевтичних з психології, педагогіки та фаху, комплексних географічних, фізико-географічних та суспільно-географічних.

Таким чином, представлена для рецензії освітньо-професійна програма

*Вх. н. 41/04-21
Віг. 25.01.24*

є збалансованою та логічною за структурою, відповідає сучасним вимогам і може бути рекомендована для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Географія)».

Директор комунального закладу
«Ліцей «Центральний»
Кропивницької міської ради»

/С.О. Павленко/